

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructorii Conscientiæ R. P. F. Lvdovici Lopez Ordinis Prædicatorvm ...

In qua reliquæ materiæ quæ ad Instructionem Conscientiæ pertinent ex
Orthodoxis Ecclesiæ iudiciis & scholasticorum Theologorum, tum
Iurisconsultorum resolutionibus scitu perutiles latè & copiosè disputantur

López, Luys

Lvgdvni, 1588

De casibus in quibus inquilinus potest amoueri à sibi lacata domo, & an
licet locare domos meretricibus, vel vsurariis, & an clericis liceat locare
operas suas pro diuinis officiis exercendis, & quo ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-41259

De casibus in quibus inquilinus potest amoveri à sibi locata domo, & an liceat locare domos meretricibus, vel usurariis, & an et eritis liceat locare operas suas pro divinis officiis exercendis, & quo tempore anni pensio locationis sit solvenda.

CAP. LI.

VT ad absolutionem huius materiae de locatione properemus, reliqua quae nos manent dubia, nunc dissolvere contendamus, primo ex iure eliciendo casus in quibus colonus, seu inquilinus cui in certum tempus domus locata est, ante praefinitum tempus possit ab ea amoveri. Sunt enim quatuor casus in quibus hoc fieri licet, ^a primus quando in longum tempus, scilicet in decem aut ad minimum in quinque annos locata fuit domus, & conductor in duobus primis annis pensionem non solvit, aut quando in minus tempus locata est & die praefinito non solvit neque celeriter satisfacit: ^b tamen qui non solvit per dictum biennium in primo casu audiendus est, si paratus est solvere, ^c si tamen alius casus de sequentibus non est.

^a Secundus casus est cum dominus locans domum, ad suam habitationem propter aliquam necessitatem supervenientem post: ea opus habet si tamen commode sibi aliter providere potest non dicitur necessitatem habere, quae tamen supervenire potest locati, qui aliam domum non habet: quando locat, secundum Nauarrum cap. 17. num. 193 contra Sylvestrum verbo locatio. quaestione 9. ubi Sylvester ait quod si locans domum tempore locationis aliam domum non habebat etiam si superveniat necessitas, non poterit expellere inquilinum, quia tunc imputabitur sibi in cuius gratiam allegat. ff. locat. leg. si quis domum. §. hinc subiungi. At vero Nauarrus ait quod si tunc tempore locationis locans suam domum debebat cum alio & postea uxorem duxit, cum qua separatim vivendum est sibi, poterit expellere inquilinum, & hoc videtur magis equitati accedere quidquid sit de rigore iuris.

^c Tertius casus est quando domus indiget reparatione, quae tempore locationis non indigebat, ut in dicto cap. propter. Sed in hoc casu sicut in praecedenti secundo fiet

*a cap. pro
pter. §. 71.
cum glo. de
locat.
b l. edem.
C de locat.
& cap. pro
pter. §. 1.
c l. queros
ff. locati.*

*3 cap. pro-
1 ter. §. 7.*

recompensatio ad ratam temporis, ⁴ & ea reparata inquilinus potest petere se reponi in ea per glos. & textum. ⁶ duo ff. vii. possi. §. cum inquilinus. Igitur in hoc casu viximus remittenda est pensio, vel locator prouidebit de alia domo æque idonea l. cum plures. ff. eo. tit.

¶ Quartus casus est si conductor peruerse conuertatur in domo sibi locata etiam sine læsione domus, vt qui ibi meretrices, desides quosque & lenones, & id genus homines vitiosos recipit, tuncque locans nihil conductori de pensione remittere tenetur secundum Hostiensem, & Nauar. aut si male vitur domo cum damno illius, intra cubicula suos inducendo, arbores incindendo, agri debito tempore non colendo, & tunc dominus remittere de pensione pro rata debet: potest tamen damnum in iudicio, & interesse petere, ita Panormitan. Ioan. Imola & Hostien. in dicto cap. propter. & sic concordatur. l. eadem, & caput propter. quæ videntur contrariari.

¶ At Alexander Imo. consil. 126. addit. §. casum, quando scilicet conductor iurauit omni anno soluere, & cessat vno anno soluere. l. si quis maior. C. de transact. & hoc communiter secundum doctores in d. l. tenet in omnibus contractibus iuratis.

Qo. 1.

¶ Deinde illi quæstioni in hoc loco satisfaciendum est, an qui aliquam rem propriam ecclesiæ in emphyteusiam temporariam aut perpetuam habet, & pensionem non soluit, ipso facto eam perdat. Respondetur, quod definitio est iuridica contenta cap. potuit. de locat. quod conductor in casu quæstionis ipso facto eam perdit si per biennium pensionem soluere cessauerit, nisi celeritate solutionis mora purgetur.

*Qo. 1.
e. c. potuit
de locat.*

¶ Sed quando purgetur ista mora non satis conuenit inter doctores: nam Innocentius, & Ioan. And. & Bald. Spec. tradunt istam moram purgari: si ante citationem vel statim post eam sine alia dilatione soluit debitor ecclesiæ dictam pensionem.

¶ At verò glossa, & Cardinalis in d. cap. potuit, potius censent in hoc casu, scilicet quando mora celeritate solutionis purgetur, vel non, relinquendum esse arbitrio iudicis, qui penitus circumstantis hoc iudicabit, & hoc verius esse videtur secundum sententiam Nauar. <sup>17. nisme.
192.</sup>

¶ B.

Q63i

¶ At quid si prædium, quod quis sic in emphyteusim habet, sit alterius personæ priuatæ, & nõ ecclesiæ, an amittatur tale prædium ob non solutionem? Respondetur quod non perditur ob non solutionem pensionis ante triu annorum lapsum. Veruntamen mora solutionis purgari non potest propter maius temporis spacium quod ad talem solutionem faciendam præstatur. 6

¶ Sed si dominus prædij debet tantum emphyteuta, quantum sibi debetur non perdit rem emphyteuticam: & hoc propter cõpensationem quæ solutionis vim habet. 6

¶ Præterea, licet hic mihi placeat illam inferere quæstionem, an liceat locare domus meretricibus paratis ibi ad meretricadum, quàm longe lateque prosequitur Nauarro. Sed tamen non est animus eã prolatare: sed potius sub his pñctis strictim coarctare. Vnde dico primo, quod licet potestati publicæ permittere, vt in aliqua ciuitatis parte sint meretrices secudũ D. Augusti in libr. de ordine, prout refert D. Thom. 6 dicens, quod, vt Deus permittit aliqua mala: quo maiora vitentur, vel maiora bona sequantur, ita potestas humana imitãs eum id facere potest.

¶ Secundo dico cum Nauarro, quod licet permittere lupanaria ratione iam dicta. Sed nõ eo modo quo alicubi permittuntur, videlicet constituendo eis patronos, & locando domus carius, quàm locarentur honestis, eõ quod magis lucrantur, quam illæ, & recipiendo aliquã turpis lucri partẽ, quia hic modus est participandi lucrũ ex peccato proueniens, & quia auctore Caie. supra d. art. 2. non licet permittere peccatum hac ratione vt participet quis inde lucrum procedẽs. Sed dico forte sicut meretrix post peccatum peccatum licite pretiũ accipit: ita licite pro domo illi locata in loco permissõ circa cõsensum illius peccati licebit locanti id pretij recipere contra Nauarrum, qui hic adhuc in sua opinione videtur persistere, quam supra sufficienter refutaui: vbi nitentur defendere, quod meretrici in conscientia post perpetratum peccatũ non liceat pretium suæ turpitudinis tanquam ex debito legali sibi debitum accipere, aut exigere.

¶ Tertio cum Nauarro asserimus, quod non licet locare meretricibus domos in ea parte ciuitatis, in qua ciuitas non permittit eas habitare: quia talis sic locas legem, & consuetudinem

g l. fin. C. de iure emphyt.
h arg. c. si. de possess.
Q6.4. i Nauarro.
Sum. Lat. cap. 17. nu. 194.
k Thom. 22. q. 10. art. 2.

¶ 4 & consuetudinem

& consuetudinem iustam transgreditur cōtra caput que contra mores. 8. dist.

¶ Quarto dico, quod licet Nauarrus ibi asserat difficile defendi posse quod non peccat mortaliter, qui facit, vel locat domum meretrici ad meretricandum etiam in ea parte ciuitatis, in qua permittitur habitare propter multa argumenta apparentia que ibi accumulatur, sed quia contrarium seruat consuetudo totius fere orbis Christiani, & quia prædictum dictum Diui Augustini ab omnibus receptum vix potest permitti sine domum locatione, & quia in vrbe Romana sciente & patiente Papa cōsueverunt locari domus meretricibus, & cōfessarij abstinent, & semper absoluerūt locatores earum sine proposito abstinenti à tali locatione, & quia ad cōtraria argumenta, quæ iudicio Nauarri vrgentissima sunt, respondere potest talia argumenta militare, & conuincere contra illum, qui locat tales domus eo sine principali, vel minus principali, vti meretricentur: non autem contra illos locatores: qui illis locant domus ad viuendum tantum cōtra vera displicentia coram Deo meretricij & artis meretricandij, ideo cōtrarium, scilicet quod liceat locare illis domus, quod sine serupulo affirmat Maior: non audeat Nauarrus damnare propter prædicta, & quia hoc significari videtur de vsuris, quatenus vetat locari domos vsurariis ad fœnus exercendum, & quatenus non vetat locari indigenis, sed tantū alienigenis, quamuis replicari possit, inquit, probari quidē ibi quod permittitur locatio vsurariis indigenis ad fœnus exercendum in foro exteriori, nõ tamen quod liceat locare in interiori conscientia, de quo agimus. Vnde hæc intelligentia replicæ Nauarri est veranam in foro conscientia si confiteamur modo prædicto licitum esse locare domos meretricibus; non subinde sic concedere cogimur licere in conscientia locare domos vsurariis: quia hoc genus artis vsurariæ semper vergit in detrimentum temporale tertij. At meretricium, nõ tam vergit in detrimentum temporale tertij alicuius inuini, & quia permittitur eis ad evitanda grauiora carnis peccata, propter quæ Deus illas vastauit ciuitates.

¶ Tandem Nauarrus contendit probare, quod magis expedit non permittere lupanaria. Sed credo simplicibus

I Maior. in 4. dist. 15. q. 35.

bus adoleſcentibus expediret hæc ſpectacula lupanariũ,
quia ignorantes ſunt, non videre. At quod non expediat
permittere ea pro iã effrañatis, & ad abominabiliora eorũ
vitiã, in quibus iã propenſi ſunt vitanda, non ſatis
probat. Sicut neque ſatis probat, quod non liceat permit-
tere patronos; non qui pro patrocinando meretriciũ
peccatis; ſed ad defendendas eas ab iniuriis, & ad explo-
randam, an aliqua earũ ſit infecta morbo gallico, aut aliis
contagioſis morbis: ne permittatur meretricari cum pe-
riculo inſiciendi ad eam accedentes, & vt expellatur.

¶ Tandem concludit Nauarrus peſſimã eſſe permifſio-
nem, qua caupones intra domus ſuas vel in tuguriolis
contiguis permittũt meretrices, quo plures eo diuertãt,
quia non ſit autoritate publica, & eſt mixta participatio.
Condemnatque Nauarrus factum quærendi lucrum vel
tributum ex meretricio, & fædis meretricum operibus.

¶ Præterea iuxta ſupradicta, dicendum etiam apparet,
ſcilicet quod res venalis locari non poteſt extimata pe-
riculo conducentis, quoad perditionem, & deterioratio-
nem: ſed id videtur fieri in fraudem vſuram, quia res ex-
timata intercedit loco pecuniæ: ^m nec eſt vera locatio, ^m l. ſi ve-
quia in locatione periculum rei manet apud locantem, ^{ro. ff. ſolut.}
non apud conducentem. ^{matrim.}

¶ Verumtamen locari poſſunt fructus decimarum in-
tra triennium, tamen ad annum cenſum laicis, ſecun-
dum Panor. in cap. etiam de locatione, & conductio.

¶ Sed dubium hic non ſub ſilentio prætereundum hoc ^{Q. 5.}
eſt, an liceat clerico locare operas ſuas pro diuinis offi-
ciis dicendis. Solutio igitur quæſtionis tribus punctis ab-
ſoluitur, primò dico pro rebus temporalibus eccleſiaſti-
cis, vt pro officio œconomi eccleſiæ in temporalibus tã-
tum licet recipere ſtipendium.

¶ Secundò dico, pro diuinis officiis dicendis ex officio
non licet ſacerdoti ſuas locare operas, quia cum ſpiritu-
ales ſint huiusmodi operæ, ſimonia eſſet pro labore earũ
intrinſeco aliquid accipere. ⁿ Imo neque cæci ad eccle-
ſiæ valuas recitantes orationes pro eis loco pretij poſ-
ſunt accipere temporale, ſed bene gratis loco eleemoſy-
niæ ſibi porrectum. ⁿ cap. cum
in Eccleſiis
de Simon.

¶ Tertio dico clericus poteſt pacifci cum aliquo vt
moretur

moretur ipse in aliqua ecclesia ad celebrandum ibi divina pro illo, ita tamen quod intentio non dirigatur ad divina sed ad mansionem, quam ibi facit, vel ad obligationem temporariam, quam subit obligando se per aliquod tempus vel ad damnum quod ob mortem patitur. ¶ Neque rectores ecclesiarum possunt sub annuo censu sibi reddendo, locare alicui sacerdoti iurisdictionem, vel potestatem dispensandi sacramenta, quia aperta est simonia, licet pro obligatione, qua se sacerdos obligat pro anno, hæc liberemunia, possit ei consignari stipendium.

*o cap. ad
questiones
de rer. per-
mutat.*

Q. 6.

¶ Ad hæc quæstio est scitu digna, an merces locationis, & quælibet alia p̄sio sit soluenda in principio, vel in fine anni. Circa quæ quæstionem glossæ in §. penultimo instituta de inutil. stipulationibus, & in l. i. C. quando dies leg. ced. continent sententiam hanc, quæ in his verbis explicatur:

*Annua si debes tunc inspicias caput anni,
Anno si debes in fine teneberis anni.*

*p Navar.
c. 17. num.
198.*

Circa quæ quæstionem varie loqui doctores ait Navarrus, sed ipse sequitur sententiam Sylvestri verbo locatio. quæstione 5. quæ est Panormita. cap. propter sterilitatem, scilicet quod in primis conventio partium circa hoc est observanda, & ea deficientibus, regulariter soluenda est in fine anni quando unica solutio est facienda, & tempus ponitur causa differendæ solutionis ut resoluit Iason. hoc regulariter dictum est, soluendam scilicet esse in fine anni: nisi ex causa propter quam datur, & ex persona cui datur, & ex aliis circumstantiis aliud esse faciendum constituitur secundum Panormitanum tenentem eum communiter in d. cap. propter. de locat. & satis in cap. peruenit. de arbit. ubi notat differentiã inter soluere annuatim: & in omni anno, quia qui tenetur soluere annuatim, in principio anni tenetur: qui vero in omni anno, in fine anni debet, sed tu teneto resolutionem hanc Sylvestri & Navarri.

*q 1. in l.
qui hoc an
i. o. ff. de
verbo.*

Q. 7.

¶ Sed hic dubium incidit quoque, an inquilinus, vel conductor propter supervenientem probabilem necessitatẽ dimittere possit domum conductam etiam contra voluntatem domini. Panormita. cap. propter sterilitatem, eum huius meminerit quæstionis, ait, posse quidem in hoc casu dimittere

timere domū sic conductam, & sic in consciētia vide-
tur esse seruandum: licet in foro contētiōso aliter fieret,
quia hoc innititur equitati, maxime quando locator par-
tiam aut nullum, inde reportat damū, vt mihi videtur.

*De locatione operarum vbi augetur labor & de locatione rei
vniōse, de locante cameram in nauī, vel domo ad custodiam
rum, si ināe aliquid pereat.*

C A P. L I I I.

A dhuc licet abunde circa hanc materiam dixerimus:
Anon tamen officio nostro faciemus satis: si multa,
quae perstant dubia scitu necessaria hic tacuerimus, ideo
adhuc quaeritur an si locator operum conuenit cū con-
ductore, quod certo pretio inseruiet familiā vel mona-
sterio, puta in officio Barbitonforis, aut medici, si augea-
tur numero familia, aut conuentus, an pro eodem pretio
teneatur eis inseruire.

Ad hanc quaestionem haec communiter veniunt di-
cenda vltra supradicta: primum quod si quis verbi gratia,
locant operas suas patri familias ad coquendum panes,
vel laundum pannos pro tota familia determinata, vt
puta pro .40. personis: aēta familia, vel diminuta augen-
dum, vel diminuendum est pretium.

Si verō numerus erat indeterminatus, vt sunt con-
uentus religiosorum vbi aliquando sunt plures, aliquādo
pauciores: non augebitur, neque diminuetur salarium, li-
cet plures, vel pauciores sint, facit capite quanto de cen-
sibus, & Panormitanus ibi. Si tamen sic locans operas ni-
mis grauetur per iudicis officium sibi prouidebitur, sed
in consciētia non tenebitur prouidere tantae multitudi-
ni. Et ē conuerso nec conuentus tantum soluere: si nota-
biliter numerus religiosorum diminuatur, quia contra-
riorum eadem est disciplina.

Sic etiam hinc colligitur, quod si Petrus conuenit
cum Paulo, vt certo pretio molat pro se, & suis hāredibus
in perpetuum, si processu temporis hāredes Pauli multi-
plicātur, quasi in infinitum, secundum Hugonē nō te-
neatur Petrus pro eodem pretio admittere ad molendum,
quia non videtur Petrus de hoc cogitasse, quādo se obli-
gauit.